
Arkivsak-dok. 24/00376-2
Saksbehandler Birgit Iversen Eckhoff

Saksgang	Møtedato
Smøla formannskap	20.08.2024
Smøla kommunestyre	18.09.2024

Saksframlegg

Omklassifisering av kommunale veier – kriterier

Kommunedirektørens innstilling:

1. Smøla kommune kan gjøre vedtak om omklassifisering av kommunal vei til privat vei når en eller flere av følgende forutsetninger er til stede:
  - 1.1. Kriterier for omklassifisering av kommunal veg til privat vei.
    - 1.1.1. Vei til bolig/eiendom som tidligere er eid av Smøla kommune.
    - 1.1.2. Vei som betjener et befolkningsgrunnlag på 5 eller færre helårs boenheter og som ikke betjener offentlige anlegg og bygninger eller andre områder av allmenn interesse.
    - 1.1.3. Vei som ikke benyttes av offentlig bussrute.
    - 1.1.4. Vei som ikke dekker allmenne bruksinteresse eller offentlige virksomheter.
    - 1.1.5. Vei som ikke er av beredskapsmessig viktighet for Smøla kommune.
    - 1.1.6. Vei til industribedrift, gårdsbruk, eller annen privat næringsvirksomhet.
    - 1.1.7. Vei som tjener som avkjørsel til enkelthus eller store boligbygg.
    - 1.1.8. Vei som benyttes primært til landbruksformål.
    - 1.1.9. Vei der befolkningsgrunnlaget er 7 eller flere bebodde helårs boenheter og fritidsboliger der lengde på veg i meter fordelt på antall husstander og virksomheter er mindre enn 50 m.
2. Med hjemmel i veiloven § 8 har Kommunestyret i Smøla rett til å privatisere kommunale veier i kommunen.
3. Vedtak om omklassifisering av kommunal vei til privat vei, vedtas av Kommunestyret etter behandling i formannskapet og etter høring fra berørte grunneiere og brukere av veien.

Saksopplysninger

Smøla kommunestyre vedtok 14.12.2023 Handlingsplan og økonomiplan 2024 – 2027. Ett av tiltakene i planen var å «avklare omklassifisering av kommunale veier, redusert vedlikehold»

Vedtaket ble fulgt opp av kommunestyrevedtak 18.05.2017, sak 20/17 som omfattet plan for gjennomføring av omklassifisering av kommunale veier, kriterier for omklassifisering og videre prosess med myndighet lagt til teknikk – og miljøutvalget.

Etter kartlegging ble 24 konkrete veier anbefalt omklassifisert.

Teknikk og miljøutvalget vedtok 16.11.2017 å utsette saken og legge forslaget ut på høring. Smøla kommune mottok svært mange høringsuttalelser.

Etter høringsperioden og med bakgrunn i innspillene vedtok teknikk og miljøutvalget følgende 26.04.2018:

Vedtak:

Med bakgrunn i det som er kommet frem i høringsuttalelsene der summen av negative konsekvenser for beboerne langs veien er ganske store, foreslår utvalget og avvise saken slik den foreligger.

Utvalget legger også vekt på at innsparingen av vedlikeholdsmidler er forholdsvis liten sett opp mot ulempene det vil påføre innbyggerne og alle andre som er avhengig av veien.

Det er også knyttet stor usikkerhet til kostnadene med å oppruste veiene til den standarden som er foreslått. Det er ikke mulig for administrasjonen å fremskaffe tall på dette.

Særutskrift er vedlagt saken.

Handlingsplan – og økonomiplan 2024 – 2027 vedtok følgende tiltak under ansvar 10, med gjennomføring i 2024: *Se på eierforhold enkelte kommunale veier (driftstiltak 30)*.

Teknikk og miljøutvalget behandlet saken som informasjons – og drøftingssak 30.05.2024: 5/24 – *Omklassifisering av kommunale veier, kriterier for utvelgelse*. Presentasjon/drøftingstema er vedlagt saken.

Nedlegging av kommunale veier og omklassifisering av veier fra kommunal drift til privat drift er hjemlet i veilovens §§7 og 8. I veilovens §7 heter det at kommunen kan gjøre vedtak om at kommunal vei skal legges ned. Videre hjemler §8 at kommunen kan gjøre vedtak om at vei skal legges ut til bruk som privat vei med privat drift og vedlikeholdsansvar. Veilovens § 54 regulerer privates plikter til vedlikehold av vei. §55 beskriver hvordan veilag kan/skal organiseres og hvilke avgjørelser et styre i et veilag kan gjøre.

Omklassifisering medfører overføring av vedlikeholdsansvaret til grunneiere, eller veilag der det opprettes ett slik. Vedlikeholdsansvaret omfatter brøyting, strøying, kantklipping, rydding av vegetasjon langs veien med videre. Dersom veien er kommunal eiendom, må det også vurderes overføring av eiendomsretten til aktuell grunneier.

Eksisterende avtaler og rettigheter må kartlegges for omklassifisering: Veier med spesifikke juridiske avtaler eller rettigheter som påvirker eierskap og vedlikehold må vurderes nøye før privatisering.

Vurdering

Kommunedirektøren legger til grunn det grundige arbeidet som ble gjennomført i 2017 – 2018 i saken om omklassifisering av kommunale veier. Faktaopplysninger om de kommunale veiene er fortsatt aktuelle, og mange av de vurderingene som ble gjort i saken kan tilpasses 2024. Andre forhold i saken, f. eks økonomiske beregninger kan ikke legges til grunn.

Saken i 2018 var svært omfattende. Kommunedirektøren anbefaler at det denne gangen legges opp til en prosess og en saksoppbygging som er mer stegvis og der gjennomføring er tenkt over lengre tid, 3 – 5 år.

Kommunedirektøren anbefaler følgende vedtaksstruktur:

1. Omklassifisering av kommunale veier – kriterier for utvelgelse
2. Utbedring som bør eller skal gjennomføres før overlevering

3. Omklassifisering av kommunale veier – utvelgelse av veier og anbefalt rekkefølge for gjennomføring
4. Enkelt saker om omklassifisering – en politisk sak pr. kommunal vei som omklassifiseres.

Denne saken omfatter pkt. 1 – 3.

Enkelt sakene tar for seg alle detaljer om den konkrete veien som skal omklassifiseres: nåværende eierforhold, framtidig eierforhold, status, behov for utbedring for overlevering etc.

Omklassifisering av kommunale veier – kriterier for utvelgelse

Kommunedirektøren anbefaler at følgende kriterier skal legges til grunn for omklassifisering, jfr. drøftingssak i teknikk og miljøutvalget:

1. Vei til bolig/eiendom som tidligere er eid av Smøla kommune
2. Vei som betjener et befolkningsgrunnlag på 5 eller færre helårs boenheter og som ikke betjener offentlige anlegg og bygninger eller andre områder av allmenn interesse.
3. Vei som ikke benyttes av offentlig bussrute.
4. Vei som ikke dekker allmenne bruksinteresse eller offentlige virksomheter.
5. Vei som ikke er av beredskapsmessig viktighet for Smøla kommune.
6. Vei til industribedrift, gårdsbruk, eller annen privat næringsvirksomhet.
7. Vei som tjener som avkjørsel til enkelthus eller store boligbygg.
8. Vei som benyttes primært til landbruksformål.
9. Vei der befolkningsgrunnlaget er 7 eller flere bebodde helårs/fritids boenheter der lengde på vei i meter fordelt på antall husstander og virksomheter er mindre enn 50 m.

Noen av kriteriene er lik kriterier i tidligere sak.

Smøla kommune kan også vedta kriterier som beskriver hva som må oppfylles for at en privat vei skal kunne søkes omklassifisert til kommunal vei. Dette berøres ikke videre i denne saken. Slik kommunedirektøren vurderer det er det ikke p.t. aktuelle private veier på Smøla som fyller kriterier som andre kommuner har satt i en slik sak.

Utbedring som bør eller skal gjennomføres før overlevering

Veiloven stiller ikke krav til opprusting av veier ved privatisering. Imidlertid synes det naturlig at kommunen setter veiene i forsvarlig stand før eventuell omklassifisering til privat drift.

Kommunedirektøren anbefaler at hva som defineres som forsvarlig stand vurderes i forhold til den enkelte sak.

Vedlegg

2017_363-66 Særutskrift Omklassifisering av kommunale veier 344991_1_1